

Життя з «тавром»

Право на думку

(на конкурс літературних творів бібліотечних працівників
«Бібліотекар – це звучить гордо» 2015 р.)

Автор:

*Мельник Майя Ігорівна,
заступник директора наукової бібліотеки
Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова*

У наш швидкоплинний час дуже часто зустрічаєш розумних обдарованих та талановитих людей, які в своєму житті прагнули реалізувати себе в одній омріяній професії. Щасливі ті, для кого їхня мрія стала єдиною вірною стежиною в їхньому житті. Недарма кажуть, що вибір професії в житті кожної людини – це вибір долі. Досить часто через невміння правильно обрати професію, обирають ту, яка зовсім не відповідає їхнім інтересам, внутрішнім переконанням, а це з часом викликає розчарування. Тож надзвичайно важливо звертати увагу на задатки для реалізації себе в майбутньому.

Життя часто вносить свої корективи і робить настільки круті повороти, що людина вимушена шукати нові шляхи реалізації себе в цьому світі. Інколи в таких пошуках спливає багато часу і відбувається страшно для людини – втрата віри в себе.

Але серед багатьох є й ті, хто в тривалих пошуках «торкається берега» іншої професії. І тут все буде залежати від людини. Наскільки вона зможе ввійти, збагнути та поглинути всією душею в світ іншої професії. Професії, яка ніколи навіть близько не входила в перелік можливо обраних.

Але так в наш час стається найчастіше: мрієш про одне – отримуєш інше.

В певний час так трапилося і зі мною. Професія бібліотекаря ніколи не розглядалася як варіант майбутньої професії. Але так сталося... В цьому випадку, напевне, обирала не я, а професія обрала мене і, мабуть, досить вдало обрала, якщо тут я затрималась уже майже на двадцять років. Багато часу було потрачено на те, щоб дійсно душею торкнутися цієї професії.

Мені хотілося б зрозуміти, чому ж людина, пропрацювавши десять, двадцять, а можливо й більше років залишається з тавром «не бібліотечного працівника». Коли, працюючи, всю душу вкладала в кожен розпочату справу, освоївши основні бібліотечні процеси, спрямовуючи всі свої знання та дії на те, щоб ім'я бібліотеки не було засноване павутиною буття.

Людину треба судити за її діями, а не за листком паперу (диплому), якого в неї немає. Але ж у неї є вища освіта, яка передбачає необхідні знання психології, педагогіки, логіки. Як можна порівнювати бібліотечного працівника

і не бібліотечного, скільки ним можна залишатись і за якими критеріями оцінювати працю?

Людина отримує вищу освіту 5 років, а людина, яка потрапила до бібліотечної системи випадково, може теж отримати цю ж освіту – тільки практично, а значить може опанувати всі процеси роботи набагато швидше, якщо буде сумлінно до цього відноситись.

Пізніше над людиною постійно тяготіє також думка про те, що вона може втратити роботу, адже відповідної бібліотечної освіти вона не має – вона немає диплому.

Часто доводиться спостерігати за роботою одних та інших. І чомусь, особисто у мене, і не тільки, складається враження, що в багатьох випадках виходить якраз навпаки. Можливо сила «тавра» робить свою справу і краще працюють саме другі, намагаючись довести свою здатність і відповідність професії.

Звичайно, і серед бібліотекарів, які мають відповідні дипломи та певний захист свого робочого місця є справжні професіонали. Все залежить від людини, від її прагнень, від її бачення сьогодення та свого місця в житті. Можна ходити на роботу, обслужити певну кількість читачів, перерахувати зарплату і вважати себе знавцем справи, а то й великим спеціалістом. А у інших душа болить та горить, намагаючись нічого не пропустити і вчасно все виконати. Виконати не абияк, а так, щоб з гордістю можна було сказати: «це зробила я».

Часто від бібліотекарів з великим стажем можна почути репліку: «Це уже не та бібліотека». Так, дійсно, це уже не та бібліотека, бо вона – результат змін у суспільстві, але від цих змін вона стає не менш цікавою, а навпаки. В давні часи бібліотека асоціювалася з Храмом мудрості, а перед урочистою бібліотечною тишею, особливою атмосферою творчості та величності, що панували в бібліотеці, людство схиляло голови. Бібліотекар як мудрець, якому були доступні всі таємниці книжкового царства, безшумно, намагаючись не порушити атмосферу тиші та спокою, покійно виконував всі побажання відвідувачів. Сьогодні ж все докорінно змінилось і уже немає того звичного поняття «бібліотекар» – його замінила сучасна назва «інформаційний фахівець». І не всім з легкістю дається опанувати інформаційні знання, а тим більше зуміти сумістити їх в одній професії. Але знову ж таки: хтось хоче це опанувати і опановує, а хтось говорить: «якось минеться». В колективі, перебуваючи в однакових умовах, бібліотекарі ведуть себе по-різному: одні, не намагаючись що-небудь зробити, волають про допомогу, покійно чекають кращих змін, інші, сподіваючись тільки на свої сили, прагнуть не вижити, а цікаво жити.

Безумовно, в бібліотеці є активна частина колективу, яка цінить свою роботу та розуміє, що заробляти треба не гроші, а престиж, щодня доводячи це своєю працею.

Значна частина бібліотекарів стурбована сьогоденням. Важко уявити чого чекати в майбутньому і яким воно буде. А тим часом... якою буде доля бібліотек, покритих павутиною байдужості – нашої байдужості.

Читачі приходять в бібліотеку з конкретними запитамі. І як може виявитися, що в даний момент цієї книги або немає в фонді, або не було можливості її придбати. Як в цьому випадку поступають бібліотекарі? Одні можуть сухо відмовити: «У нас такої книги немає і не було», а інші будуть шукати по даній тематиці інші варіанти, пропонувати книги не е-носіях, робити все, щоб читач відчув – він не байдужий для нас. До того ж низька якість обслуговування при недостатній доступності у фондах документів відвертає читачів від бібліотеки. Виходить, що основна проблема бібліотекаря – це його відношення до своєї роботи.

Сьогодні працювати в бібліотеці важче ніж раніше, але й набагато цікавіше. Бібліотекарі вільні у виборі змісту своєї діяльності. Я вважаю, що тут знайдеться поле діяльності для людей сумісних професій (педагогів, психологів спеціалістів інформаційних технологій). Так, бібліотека – це місце, де можуть прекрасно працювати люди з педагогічною освітою. Адже бібліотекарі повинні володіти високою педагогічною майстерністю і як педагоги перш за все любити людей та цінувати книгу. Цим професіям властиві чуйність, ввічливість, уважність. Як для вчителя основним є учень, так і для бібліотекаря – читач. Якщо ж бібліотекар людина байдужа, якщо в процесі спілкування з читачем у нього виникають почуття роздратування, апатії, нудьги – можливо професія обрана помилково. Для справжнього бібліотекаря читач ніколи не стане статистичною одиницею, а людиною, яка прагне спілкування, яка прагне отримання знань, яка хоче отримати відповіді на свої запити. Специфічною рисою цих професій є також знання книги. Тому бібліотекар, як і педагог, повинен мати уяву для кого призначена певна книга, повинен постійно працювати над собою. Систематичне, організоване, послідовне читання є професійною рисою працівників цих професій. Ці професії вимагають також і організаторських та в певній мірі акторських здібностей. Маючи їх, можна прекрасно реалізувати себе в роботі з молоддю: організовувати клуби за інтересами, гуртки різного спрямування, проводити для читачів велику кількість заходів. Адже бібліотеки сьогодні мають бути виховними та дозвіллевими центрами, залучаючи та згуртовуючи молодь навколо себе. Для бібліотечного фахівця надзвичайно важливо сьогодні диференційовано підходити до різних категорій читачів: залишатися сучасним та креативним для молоді та одночасно уміти спілкуватися з поважним професором, уміти розуміти, слухати та підтримувати потрібний тон у розмові.

Щасливий той колектив, а особливо його керівник, який працює як одна злагоджена команда, розуміючи значимість своєї роботи та дбаючи про її успішність. А тому й сьогодні у бібліотечній справі мають залишитися лише ті, хто знайшов покликання у цій професії, любить її, цінує, не дивлячись на суспільні зміни, заробітню плату, наявність диплома, для кого робота у бібліотеці – це вибір життя.